

ΜΕΡΟΣ Α΄

Η Είδηση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σώμα των ενδεικτικών ασκήσεων που ακολουθεί έχει εκπονηθεί βάσει των γενικών αρχών αξιολόγησης, όπως έχουν αναλυθεί στα προηγούμενα τεύχη του Κ.Ε.Ε. Έτσι, στην παρούσα εισαγωγή θεωρούμε σκόπιμο να εστιάσουμε την προσοχή μας σε ορισμένες ιδιαιτερότητες της ενότητας που πραγματευθήκαμε, οι οποίες ίσως δεν είναι πάντοτε προφανείς και αυτονόητες.

Συγκεκριμένα, επειδή τα κείμενα των ασκήσεων και τα θέματά τους πρέπει να προέρχονται από το χώρο της μαζικής επικοινωνίας και να διαθέτουν το χαρακτήρα του επίκαιρου, ήταν απαραίτητο να διαμορφωθούν κριτήρια επιλογής για τον αταξινόμητο και ποικίλης ποιότητας όγκο των παρεχομένων ειδήσεων. Με άλλα λόγια, έχει καταβληθεί προσπάθεια, ώστε οι ειδήσεις, όπως και τα άλλα είδη κειμένων που χρησίμευσαν ως «πρώτη ύλη» για την επεξεργασία των ασκήσεων, να πληρούν τις εξής προϋποθέσεις:

- α) Να έχουν πληροφορητική αξία για τους μαθητές, δηλαδή να είναι γι' αυτούς ενδιαφέροντα και, παράλληλα με τη διαπίστωση των δεξιοτήτων στην οποία άμεσα αποσκοπεί η άσκηση, να προάγουν και την ενημέρωσή τους σε θέματα συναφή με τον κόσμο του παρόντος και του μέλλοντός τους.
- β) Να διευρύνουν το γνωστικό και το γλωσσικό ορίζοντα των μαθητών, ξεπερνώντας τον -ας μας επιτραπεί η έκφραση- «ελληνοκεντισμό» και «φιλολογικοκεντισμό» των θεμάτων και του ύφους που συχνά διακρίνουν τα κείμενα των ασκήσεων του γλωσσικού μαθήματος στη σχολική τάξη (ίσως επειδή τέτοια κείμενα βρίσκονται ευκολότερα στη μνήμη και στη διάθεση των φιλολόγων).
- γ) Να θίγουν τα βασικά ζητήματα του σημερινού ρόλου των ΜΜΕ και γενικά της παραγωγής ειδήσεων και να καταδεικνύουν ορισμένες -ίσως ανίερές και αθέμιτες- τάσεις και σκοπιμότητες, οι οποίες έχουν οδηγήσει στα νοσηρά φαινόμενα της ειδησεογραφίας που, λιγότερο ή περισσότερο συνειδητά, υφιστάμεθα καθημερινά ως αναγνώστες εφημερίδων και ως τηλεθεατές.
- δ) Να συγκροτούν στο σύνολό τους μια θετική (αλλά όχι ουτοπική) εικόνα της κοινωνίας και να αποπνέουν αισιόδοξη στάση προς τους ανθρώπους και τα έργα τους.

Βάσει αυτών των κριτηρίων μπορεί να εξηγηθεί η αποφυγή θεμάτων όπως τα ναρκωτικά, η βία και η εγκληματικότητα και άλλα φαινόμενα της κοινωνικής παθογένειας, με τα οποία συνεχώς μας κατακλύζει η έντυπη και ηλεκτρονική πληροφόρηση. Επίσης βάσει αυτών των κριτηρίων δικαιολογείται η διαμόρφωση των θεματικών περιοχών στις οποίες αδρομερώς εγγράφονται τα κείμενα των ασκήσεων που ακολουθούν: θετικές και αρνητικές πλευρές της τεχνολογίας, η πληροφορική και οι προοπτικές του αύριο, η επιστήμη, ο ρόλος των κειμένων στη ζωή μας, η ελευθερία του Τύπου, το περιβάλλον, ο ρατσισμός, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το σχολείο και ο ρόλος του στην κοινωνία που αλλάζει, οι Τέχνες και τα Γράμματα, ο αθλητισμός.

Εξάλλου, δεν είναι ίσως περιττό να υπογραμμίσουμε ότι τα κείμενα των ασκήσεων και των κριτηρίων αξιολόγησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν όπως ο καθηγητής κρίνει και φαντάζεται: να συνδυαστούν, να διασκευαστούν, να αναπτυχθούν, να συμπυκνωθούν, να αποτελέσουν υλικό ή αφορμή για άλλες ασκήσεις. Και, φυσικά, να αξιολογηθούν, να ξεπεραστούν από κείμενα καλύτερα, πιο ποιοτικά, πιο εύστοχα, πιο αποτελεσματικά. Μήπως αυτή δεν είναι μια διαρκής αγωνία του καθηγητή, ειδικά στο μάθημα της Έκφρασης-Έκθεσης;

I. Η ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

I.1. Το γεγονός και το σχόλιο στην είδηση

I.1.1. Ερώτηση ελεύθερης ανάπτυξης

Να συνθέσετε ένα ειδησεογραφικό κείμενο, δύο ή τριών παραγράφων (έως 300 λέξεις, περίπου) επί ενός από τα θέματα που δίνονται στη συνέχεια. Να αξιοποιήσετε τα αντίστοιχα γεγονότα με δική σας διατύπωση και σειρά, ενσωματώνοντας στο κείμενό σας δικά σας σχόλια.

A) ΘΕΜΑ: *Εθνικές εκλογές μέσω διαδικτύου*

ΓΕΓΟΝΟΤΑ:

- Έρευνα που έγινε στις αρχές του 1999 στις Η.Π.Α. έδειξε πως τα δύο τρίτα των Αμερικανών θα ήθελαν να έχουν τη δυνατότητα να ψηφίζουν μέσω του Δικτύου.
- Οι δοκιμές, με εικονικές ψηφοφορίες έχουν ήδη ξεκινήσει, ενώ οι εταιρίες ανταγωνίζονται η μία την άλλη για να προσφέρουν το πρόγραμμα που θα προσφέρει τη μεγαλύτερη ασφάλεια..
- Οι εμπνευστές της προσπάθειας εκτιμούν πως οι «on line» εκλογές ίσως και να προσφέρουν τη λύση που αναζητούν πολλές κυβερνήσεις ανά τον κόσμο, προκειμένου να αυξήσουν τη συμμετοχή, κυρίως των νέων, στην πολιτική και τις εκλογές.

ΣΧΟΛΙΑ: Είτε επιδοκιμαστικά είτε αποδοκιμαστικά

B) ΘΕΜΑ: *Κινητά για σκύλους*

ΓΕΓΟΝΟΤΑ:

- Ιάπωνες μηχανικοί σχεδιάζουν κινητά τηλέφωνα που θα επιτρέπουν σε ένα σκύλο ή μια γάτα να ακούει τον καθησυχαστικό ήχο της φωνής του αφεντικού του χωρίς να χρειάζεται να πατά κουμπιά.
- Το ίδιο σύστημα θα βοηθά τον ιδιοκτήτη ενός κατοικίδιου ζώου να παρακολουθεί συνεχώς τις κινήσεις του χωρίς να ανησυχεί ότι θα χαθεί.

- 43 εκατομμύρια Ιάπωνες, το ένα τρίτο του πληθυσμού, χρησιμοποιούν αυτή τη στιγμή κινητά τηλέφωνα. Η αγορά είναι κορεσμένη. Χρειάζονται νέες, τολμηρές ιδέες. Τα κινητά για σκύλους, που θα προσαρμόζονται στο κολάρο τους είναι μια από αυτές.
- ΣΧΟΛΙΑ: Είτε επιδοκιμαστικά είτε αποδοκιμαστικά.

Γ) ΘΕΜΑ: Καινούργιο είδος χριστουγεννιάτικου δένδρου: μεταλλαγμένα έλατα που φωσφορίζουν

ΓΕΓΟΝΟΤΑ:

- Το τμήμα Βιοτεχνολογίας του Πανεπιστημίου Herfordshire της Αγγλίας πέτυχε να εμπλουτίσει τον γονιδιακό κώδικα των ελάτων με γονίδια μεδουσών, ώστε να φυτρώσουν φωτεινές βελόνες.
- Τα πρώτα τέτοια δένδρα θα πωληθούν σε επιλεγμένα καταστήματα της βρετανικής πρωτεύουσας στα τέλη Νοεμβρίου για τον εορτασμό του Μιλένιουμ και θα κοστίζουν κάτι περισσότερο από 320 δολάρια (102.500 δραχμές).
- Ήδη έχουν εμφυτευθεί γονίδια πυγολαμπίδων σε πατάτες κατά τη διάρκεια πειραμάτων στα χημικά εργαστήρια του Πανεπιστημίου, οι οποίες φωσφορίζουν.
- Δεν προβλέπεται μαζική παραγωγή τέτοιων δένδρων ούτε η εισαγωγή τους στην Ελλάδα.
- «Τα έλατα θα έχουν μια φυσιολογική εξέλιξη, όπως αντίστοιχα δένδρα που δεν έχουν υποστεί μετάλλαξη», τονίζει η Κέϊτι. «Θέλουν πότισμα και φυσικό φως από τον ήλιο, καστανόχωμα σε μεγάλη γλάστρα, ενώ η διάρκεια ζωής τους θα είναι ίδια με αυτή των απλών ελάτων» συμπληρώνει.

ΣΧΟΛΙΑ: Είτε επιδοκιμαστικά είτε αποδοκιμαστικά

I.1.2. Ερωτήσεις συνδυασμού σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

Να εντοπίσετε τα σχόλια στις ακόλουθες ειδήσεις και να αναδιατυπώσετε τα κείμενα και τους τίτλους τους με ουδέτερο τρόπο. Έπειτα να εξηγήσετε ποια από τις δύο παραλλαγές κάθε κειμένου (σχολιασμένη και ασχολίαστη) προτιμάτε.

α) Γραφικές εικόνες μιας τερατούπολης

Αν δεν έχετε δει να σπρώχνουν τρόλεϊ, απαθανατίζουν το μεγαλείο της πόλης χάνετε. Μπλακ άουτ για τους μετά τη βροχή. Όσο για τον σηματοδότες και για τους εργαζόμενους μικροπωλητή που στέκεται στη γωνία στα ΗΠΑΠ γυμναστική. Τρεις το Πανεπιστημίου και Χαρ. Τρικούπη, μεσημέρι στην Ομόνοια και για να μπορεί το σύννεφο να έφερε βροχή, ανοίξει ο δρόμος μέχρι και επιβάτες έφερε όμως και δουλειές. Ένα κασόνι επιστρατεύτηκαν, μήπως και πάνε λίγο για πάγκος και οι ομπρέλες πιο κάτω οι αγανακτισμένοι οδηγοί. αραδιασμένες για να διαλέξουν όσοι έμειναν να κρατούν τις παλιές τους Για κάποιους η Αθήνα χθες ήταν ομπρέλες, σπασμένες από τον δυνατό υπό μάλης νεαροί Ιάπωνες τουρίστες άνεμο.

β) Ξεχωριστοί μαθητές

Μόνο 28 παιδιά αποφοίτησαν εφέτος συγκινητικές στιγμές, καθώς οι μνήμες από τα τρία ελληνικά σχολεία της όλων στράφηκαν σε εποχές, όπου η Κωνσταντινούπολης που άλλοτε ελληνική ομογένεια της Πόλης έσφυζαν από ζωή ... άλλη μια ζοφερή μεγαλουργούσε. Οι μαθητές απόδειξη της πολιτικής των εθνικών συνεισέφεραν σ' αυτό το κλίμα εκκαθαρίσεων που εφαρμόζουν με χορεύοντας ελληνικούς χορούς, επιμονή οι Τούρκοι. Το Σάββατο το τραγούδησαν ελληνικά τραγούδια και βράδυ στην τελετή της αποφοίτησης των δέχθηκαν τις ευχές για «καλή σταδιοδρομία» συγγενών, φίλων και του Γένους Σχολή, Το Ζάππειο παραγόντων της ελληνικής ομογένειας της Πόλης που εξακολουθεί να Γυμνάσιο, επικράτησαν αντιστέκεται.

I.1.3. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

I.1.3.1. Να διαμορφώσετε καθέναν από τους ακόλουθους τίτλους, που εκφράζουν υπαινιγμούς και σχόλια, έτσι ώστε να αποδίδουν την αντίστοιχη είδηση με τρόπο ουδέτερο.

Παράδειγμα

Δεδομένος τίτλος: *Περίεργη φωτιά σε εργοστάσιο, ύποπτα τα αίτια.*

Ουδέτερη παραλλαγή του τίτλου: *Φωτιά σε εργοστάσιο από άγνωστη αιτία.*

- α) Ασυνείδητος οδηγός εγκαταλείπει αιμόφυρτο το θύμα του στην άσφαλτο.
- β) Τολμηρά τα νέα μέτρα κατά των εμπορών του θανάτου.
- γ) Απεργιακό κύμα σαρώνει τη χώρα.
- δ) Ογδοντάχρονη γριούλα θύμα αδίστακτου ληστή.
- ε) Με σκυμμένο το κεφάλι επιστρέφει η Εθνική από τη Ρώμη.
- στ) Μάδησαν τις τουλίπες οι παίκτες μας με τα δύο γκολ μέσα στο ίδιο το γήπεδο του Άμστερνταμ!
- ζ) Θεαματική βουτιά στο χρηματιστήριο.
- η) Στο έλεος της κακοκαιρίας η χώρα.
- θ) Καλπάζει η ανεργία, δείχνουν οι μετρήσεις.
- ι) Καινούργια θεομηνία κυβερνητικών «θα».

I.1.3.2. Αφού διαβάσετε τις σύντομες ειδήσεις που ακολουθούν, να διατυπώσετε αντίστοιχους τίτλους χρησιμοποιώντας σημεία στίξης, για να δηλώσετε το σχολιασμό που αναφέρεται στις παρενθέσεις.

Παράδειγμα

Δεδομένη είδηση: *Η παράσταση «πολύ κακό για το τίποτα» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ (William Shakespeare) που ανέβασε το 6οο Λύκειο Αθηνών ήταν καταπληκτική και εισέπραξε τα συγχαρητήρια των θεατών.*

Ζητούμενο σχόλιο στον τίτλο: θαυμασμός και έκπληξη.

Πιθανή απάντηση: *Οι μαθητές ... μας «δίδαξαν» Σαίξπηρ!*

- α) Σμήνος γλάρων απορροφήθηκε από τις τουρμπίνες ενός πολεμικού αεροσκάφους τύπου F5, με αποτέλεσμα να καταρριφθεί το αεροσκάφος. Οι χειριστές διασώθηκαν με αλεξίπτωτα. (Χιούμορ και έκπληξη).

- β) Αμερικανός χρήστης υπολογιστών έσωσε τη ζωή μιας Βρετανίδας, όταν εντόπισε στο Διαδίκτυο (Internet) ένα σημείωμά της που προανήγγειλε την αυτοκτονία της. Ο Αμερικανός ειδοποίησε τη Βρετανική Αστυνομία, η οποία έσπευσε στο σπίτι της κοπέλας, αποτρέποντάς την από την ιδέα που είχε. (Επιδοκιμασία)
- γ) Κίνδυνος ελλοχεύει για τον δείκτη ευφύιας μας λόγω των διακοπών. Σύμφωνα με το πόρισμα Γερμανού ψυχολόγου, όσοι επιστρέφουν από διακοπές έχουν πηλίκιο ευφύιας λίγο μεγαλύτερο από εκείνο των ατόμων με νοητική στέρηση. (Αμφισβήτηση)
- δ) Περίπου 118.00 νέοι, ηλικίας από 15 έως 18 ετών και 4.184 μικρά παιδιά μέχρι 14 ετών απασχολούνται παράνομα στην Ελλάδα, σε αγροτικές δουλειές, στις οικοδομές, στον τουρισμό και τις βιομηχανίες. (Αγανάκτηση)
- ε) Πρωτομαγιά στο αυτοκίνητο έκαναν χιλιάδες εκδρομείς λόγω του μποτιλιαρίσματος σε όλες τις εξόδους της Αθήνας. (Ειρωνεία)

I.1.3.3. Αφού διαβάσετε τις ακόλουθες σχολιασμένες ειδήσεις, να τις αποδώσετε όσο το δυνατόν αντικειμενικότερα και συντομότερα, αφαιρώντας κάθε σχόλιο.

α) Ποτήρια-μπάλες στη Σεούλ

Το κιτς ήταν ανέκαθεν αχώριστος σύντροφος της κατανάλωσης. Το Παγκόσμιο Κύπελλο είναι πάνω απ' όλα κατανάλωση και κέρδη και οι Απωανατολίτες, οι σύγχρονοι έμποροι των Εθνών, το γνωρίζουν καλύτερα απ' όλους.

Στη Σεούλ κάνουν θραύση τα κύπελλα για κοκτέιλ σε σχήμα μπάλας ποδοσφαίρου. Με αναμφίβολα πλεονεκτήματα για τους ιδιοκτήτες μπαρ, γιατί ο πότης δεν μπορεί ούτε να ελέγξει την ποσότητα και

την ποιότητα του ποτού του, τα κύπελλα του ποδοσφαίρου μαγεύουν τους Απωανατολίτες που αρέσκονται πάντοτε να παίζουν με μικροεφευρέσεις και νεωτερισμούς. Και επειδή ενός κακού μύρια έπονται, οι μπάλες-κύπελλα περιέχουν νέα κοκτέιλ, ειδικής επετειακής έμπνευσης, τα «Φουτίτζ» και «Τοπ 16», με ονόματα που δεν μαρτυρούν τίποτε για τη σύνθεσή τους, η οποία «Κύριος οίδε» εάν βγάξει ή όχι «γκολ» τους δοκιμαστές.

β) Μάλερ συναρπαστικός

Η Φιλαρμονική του Βερολίνου επανήλθε μεγάλο συμφωνικό οικοδόμημα, που η

στην Ελλάδα και στο Μέγαρο Μουσικής ύστερα από πέντε χρόνια.

Λαμπρή, αστραφτερή, πειθαρχημένη, «κουβαλώντας» μια σπουδαία παράδοση εκατόν δεκαέξι ετών, έχει επικεφαλής τον Κλαούντιο Αμπάντο, από τους κορυφαίους μαέστρους της εποχής μας.

Καρφίτσα δεν έπεφτε το Σάββατο το βράδυ στο μέγαρο -τα εισιτήρια είχαν εξαφανιστεί σχεδόν αμέσως. Ο Αμπάντο, που το 1993 είχε επιλέξει για την Αθήνα την Πέμπτη Συμφωνία του Μάλερ, διάλεξε αυτή τη φορά την Τρίτη του. Ένα

ορχήστρα και ο μαέστρος ερμήνευσαν συναρπαστικά με άξιους συμπαραστάτες τη βελούδινη φωνή της μέτζο σοπράνο και τη γυναικεία και παιδική χορωδία. Ήχοι λαμπροί, ήχοι μελαγχολικοί, ήχοι βαθείς και φιλοσοφημένοι κράτησαν επί μία ώρα και τριανταεπτά λεπτά την ανάσα του ακροατηρίου, που ξέσπασε στο τέλος σε θερμό χειροκρότημα και επευφημίες. Και αν οι ειδήμονες εντόπισαν μέσα στη μιάμιση ώρα τρία «ολισθήματα» στα πνευστά, όλοι μαζί τούς τα συγχωρήσαμε. Γιατί η συνολική εμπειρία ήταν ανεπανάληπτη.

γ) Αστερίκιος ομιλών την Ελληνικήν

Για εκείνους που καυχώνται πως τα αρχαία ελληνικά τους κρατούνται «σε φόρμα», αλλά και για όσους γοητεύονται από την τέχνη του κόμικ, η εταιρία «Μαμούθ-κομίζ» συνταιριάζει με τη νέα έκδοσή της τα αδύνατα. Μετά τον «Αστερίκιο εν Ολυμπία» και τον «Αστερίκιο μεταξύ Ρόδου και Ξίφους», κυκλοφορεί αυτή την εβδομάδα στα περίπτερα ο «Αστερίκιος και Κλεοπάτρα» σε αρχαιοελληνική μεταγραφή του Φάνη Κακριδή. Η Κλεοπάτρα λοιπόν λογοφέρει με τον Ιούλιο Καίσαρα, ο Οβελίξ σπάει τη μύτη της μεγάλης

Σφίγγας και ο δρυΐδης Πανοραμίζ θαυμάζει τη ... μύτη της Κλεοπάτρας. Όλοι τους μιλούν την αττική διάλεκτο της κλασικής εποχής, εμπλουτισμένη και με κάποιες λέξεις από τη γλώσσα του Ομήρου. «Το σημαντικότερο όμως είναι», σημειώνει στον πρόλογο ο παιγνιώδης αρχαιοελληνιστής, «ότι η σεβάσμια γλώσσα του Αισχύλου και του Αριστοτέλη χρησιμοποιείται εδώ σε καθημερινές κουβέντες, λογοπαίγνια, καυχησιές, μικροκαβγάδες και πειράγματα» Απολαυστικό!

I.1.3.4. Να διαμορφώσετε τις ειδήσεις που ακολουθούν, προσθέτοντας κάθε φορά το δικό σας αρνητικό σχόλιο, το οποίο μπορεί να εκφράζει, ανάλογα με το περιεχόμενο της είδησης, από απλή αποδοκιμασία έως αγανάκτηση.

- α) 300.000 ανθρώπινες ζωές θα χαθούν μέσα σε δύο μήνες από το λιμό που πλήττει το Σουδάν, αν οι συνομιλίες που αρχίζουν σήμερα ανάμεσα στη σουδανική κυβέρνηση και τους αντάρτες δεν καταλήξουν σε ειρηνευτική συμφωνία.
- β) Η Παγκόσμια Ημέρα Ελευθερίας του τύπου βρίσκει 138 δημοσιογράφους στις φυλακές. Δεν βρίσκει στη ζωή 26 δημοσιογράφους που δολοφονήθηκαν σε 14 χώρες μέσα στο 1997.
- γ) Σύμφωνα με επιστημονικές μελέτες, το 43% των Γάλλων που ζουν σε αστικά κέντρα σε περιοχές που διασχίζουν αυτοκινητόδρομοι υποφέρουν από την ηχορύπανση. Παρ' όλα αυτά, κανένα ειδικό μέτρο δεν λαμβάνεται για την αντιμετώπιση της κατάστασης.
- δ) 4 οικολόγοι ακτιβιστές της Green Peace καταδικάστηκαν στο Βανκούβερ σε ποινές φυλάκισης 3 εβδομάδων, επειδή συμμετείχαν σε αποκλεισμό δρόμου που οδηγεί στο δάσος, διαμαρτυρούμενοι για τα σχέδια της κυβέρνησης του Καναδά που οδηγούν σε καταστροφή μια σημαντική δασική περιοχή της χώρας.
- ε) Ύστερα από 6 εβδομάδες συνεδριάσεων, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ ολοκλήρωσε τις εργασίες της στις 24 Απριλίου, χωρίς να λάβει οποιοδήποτε μέτρο για την προστασία των θυμάτων σε χώρες όπως η Αλγερία, η Ινδονησία, η Κίνα, και άλλες, καταγγέλλει η Διεθνής Αμνηστία.

I.1.3.5. Να διαμορφώσετε τις ειδήσεις που ακολουθούν, προσθέτοντας τον δικό σας επιδοκιμαστικό σχολιασμό, που θα δηλώνει απλή επιδοκιμασία, έκπληξη ή ενθουσιασμό, ανάλογα με το περιεχόμενο κάθε είδησης.

- α) Δυόμισι χιλιάδες άνεργοι πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΤΕΙ θα εκπαιδευτούν επί 14 μήνες και ύστερα από αξιολόγηση θα προσληφθούν ως στελέχη στους νέους δήμους του προγράμματος «Ιωάννης Καποδίστριας».

- β) Τις δυνάμεις της θα ενώσει αύριο Πέμπτη η UNICEF με τέσσερις ραδιοφωνικούς σταθμούς της Αττικής και 25 από την υπόλοιπη Ελλάδα για τη συγκέντρωση χρημάτων, ώστε να εμβολιαστούν κατά της πολιομυελίτιδας τα παιδιά από 12 αφρικανικές χώρες.
- γ) Περισσότερες από 200 μινιατούρες μέσω μιας μαζικής μεταφοράς, που έφτιαζαν οι μαθητές του 13ου Γυμνασίου της Αθήνας στα πλαίσια του μαθήματος της τεχνολογίας, παρουσιάστηκαν χθες σε έκθεση στο χώρο του σχολείου.
- δ) Αγώνες για την αναβίωση των αρχαίων Νεμέων με την ονομασία «Νεμεάδα 2000» διοργανώνονται για δεύτερη φορά στο αρχαίο στάδιο της Νεμέας τον Ιούνιο. Στην πρώτη συνάντηση, τον Ιούνιο του 1996, πήραν μέρος 500 άνθρωποι από 29 χώρες, ηλικίας 12 έως 88 ετών. Στόχος της συνάντησης είναι να δοθεί η ευκαιρία στον καθένα, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, τη γλώσσα, το θρήσκευμα, το γένος και την ηλικία, να λάβει μέρος σε μια διεθνή αθλητική διοργάνωση.

I.1.3.6. Οι ακόλουθες προτάσεις και περίοδοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν σχόλια ορισμένων ειδήσεων. Να συνθέσετε δικές σας σύντομες ειδήσεις, καθεμιά από τις οποίες θα μπορούσε να περιέχει ένα από αυτά τα σχόλια.

- α) Τέτοια δείγματα συμπεριφοράς θυμίζουν ότι δεν έχουν χαθεί ακόμη η ευγένεια και το ήθος.
- β) Άλλη μια νίκη της επιστήμης κατά της ασθένειας και του πόνου.
- γ) Το τίμημα της ελευθερίας του τύπου παραμένει πολύ ακριβό σε ορισμένες χώρες.
- δ) Νέες συνήθειες, λοιπόν, στη διασκέδαση. Για άλλους καλές, για άλλους κακές.
- ε) Ο άνθρωπος, τελικά, είναι ο μεγαλύτερος εχθρός του φυσικού περιβάλλοντος, εξαιτίας είτε της αγραμματοσύνης είτε της αλόγιστης επιθυμίας του κέρδους.
- στ) Ρώσικη ρουλέτα η έξοδος των (κατ' όνομα μόνο) Αθηναίων. Άραγε πρόκειται για τόλμη ή απόγνωση;

I.1.4. Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου

I.1.4.1. Να χαρακτηρίσετε το είδος του σχολιασμού που περιέχουν τα κείμενα των ειδήσεων στη στήλη I χρησιμοποιώντας τα στοιχεία της στήλης II. Μία είδηση στη στήλη I περισσεύει.

I	II
<p>1. Ως αποτέλεσμα της Τεράστιας οικολογικής καταστροφής που έχει μετατρέψει τον Γάγγη σε οχετό, το μπάνιο σ' αυτόν τον ιερό ποταμό -το οποίο αποτελεί σκοπό κάθε πιστού ινδουιστή- κινδυνεύει να μεταβληθεί σε εισιτήριο για τον άλλο κόσμο ή, στην καλύτερη περίπτωση, για το νοσοκομείο.</p>	α) Επιδοκιμασία
<p>2. Τετράχρονος πήγε στο νηπιαγωγείο του Κλίβελαντ με ένα περίστροφο γεμάτο. Ο πατέρας του ήταν στο σπίτι με ένα μυαλό άδειο.</p>	β) Αποδοκιμασία
<p>3. Κατάμεστο το Ηρώδειο χθες, όρθιο το κοινό, αποθέωσε τον Μίκη Θεοδωράκη.</p>	γ) Αμφισβήτηση
<p>4. Ταραχές ξέσπασαν στην Ινδονησία μετά την απόφαση των αρχών να αυξήσουν τις τιμές στα καύσιμα και τις μεταφορές.</p>	δ) Ειρωνεία
<p>5. Πρέπει να προνοήσετε, να περιμένετε, να έχετε οργανωθεί... Αν θέλετε, δηλαδή, να δείτε την ταινία που θέλετε ή να παρακολουθήσετε την παράσταση της αρεσκείας σας. Γιατί οι κινηματογραφικές αίθουσες γεμίζουν πλέον ασφυκτικά και οι καλές παραστάσεις έχουν «κλείσει» βδομάδες πριν. Η διασκέδαση της τελευταίας στιγμής πάει περίπατο. Νέες συνήθειες λοιπόν.... Για άλλους καλές, για άλλους κακές .</p>	ε) Ενθουσιασμός
<p>6. Καπετάν Σωτήρας αναδείχθηκε ο ηρωικός πλοίαρχος του οχηματογωγού «Ρομίλντα» που, αφηφώντας ανέμους 10 μποφόρ, ξεκίνησε με δική του ευθύνη από τη Ρόδο, για να παραλάβει μια ασθενή από την Πάτμο.</p>	

I.1.4.2. Να βρείτε τις αντιστοιχίες ανάμεσα στα στοιχεία των ακόλουθων στηλών. Ένα στοιχείο της στήλης II θα χρησιμοποιηθεί δύο φορές, ενώ δύο στοιχεία της στήλης III περισσεύουν.

I ΚΕΙΜΕΝΑ	II ΕΙΔΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	III ΣΚΟΠΟΣ
<p>A. Τέλος στο μποτιλιάρισμα που προκαλείται στους δρόμους της Αθήνας από το παράνομο παρκάρισμα προσπαθεί να βάλει το ΥΠΕΧΩΔΕ, επαναφέροντας τη γνωστή μέθοδο του «γερανού».</p> <p>B. Αν οι γερανοί ήταν η λύση ... Και αν έτσι έμελλε να διευκολυνθεί τελικά η κυκλοφορία των οχημάτων ... Κανείς ασφαλώς δεν θα είχε αντίρρηση για το προτεινόμενο μέτρο.</p> <p>Γ. Πολύ ορθά αξιώνει η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την επίσπευση των διαδικασιών για την εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων, μια και, όπως επανειλημμένα έχουμε επισημάνει, η κατάσταση έχει φτάσει πια στο απροχώρητο.</p> <p>Δ. Ενωτικά γιορτάστηκε και φέτος η Εργατική Πρωτομαγιά. Οι εργαζόμενοι με τις οικογένειές τους πήραν τους δρόμους για τα εξοχικά.</p> <p>E. (...) Ναι. Στην Ελλάδα έχουμε φτάσει στο χείλος του γκρεμού! Έκτροπα γίνονται πλέον σε κάθε κρίσιμο αγώνα μπάσκει! Ποιος φταίει; Την ευθύνη τη φέρουμε όλοι. Πολλοί από μας μεγαλώνουμε τα παιδιά μας χωρίς</p>	<p>α) Χρονογράφημα</p> <p>β) Είδηση χωρίς σχόλιο</p> <p>γ) Είδηση με σχόλιο</p> <p>δ) Σχόλιο</p>	<p>1. Απλώς να εκθέσει ένα γεγονός.</p> <p>2. Να επιδοκιμάσει υπαινικτικά ένα γεγονός.</p> <p>3. Να επιδοκιμάσει με σαφήνεια ένα γεγονός.</p> <p>4. Να αμφισβητήσει με ήπιο τρόπο την αποτελεσματικότητα ενός γεγονότος.</p> <p>5. Να παρουσιάσει έναν προβληματισμό σχετικά με ένα σύγχρονο φαινόμενο.</p> <p>6. Να ειρωνευτεί με έντονο τρόπο.</p> <p>7. Να ειρωνευτεί με υπαινικτικό τρόπο.</p>

<p><i>όραμα. Τα μεγαλώνουμε για να γίνουν οπαδοί. (...)</i></p>		
---	--	--

I.1.4.3. Να διαβαθμίσετε τις ακόλουθες ειδήσεις ως προς την ένταση της επιδοκμασίας του γεγονότος στο οποίο αναφέρονται. Να αρχίσετε από εκείνη με την ελάχιστη έντονη επιδοκμασία χρησιμοποιώντας την αρίθμηση από 1 έως 4 στα αντίστοιχα πλαίσια.

- α) *Μεγάλη η επιτυχία του γνωστού σκηνοθέτη Θόδωρου Αγγελόπουλου στο διεθνές φεστιβάλ των Καννών, όπου απέσπασε το βραβείο του Χρυσού Φοίνικα για την ταινία του «Μια αιωνιότητα και μια μέρα»*
- β) *Ο θρίαμβος του Θόδωρου Αγγελόπουλου με την παμπηφεί βράβευση της ταινίας του «Μια αιωνιότητα και μια μέρα» στο φεστιβάλ των Καννών είναι ένα μήνυμα για τις δυνατότητες που έχει αυτός ο τόπος και δεν τις αξιοποιεί.*
- γ) *Βραβεύθηκε χθες η ταινία του Θόδωρου Αγγελόπουλου «Μια αιωνιότητα και μια μέρα» στο ετήσιο διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου στην κοσμοπολίτικη πόλη των Καννών.*
- δ) *Πατριώτες, δεν είναι μόνο το μπάσκετ! Η μικρή Ελλαδίτσα κέρδισε τους πάνοπλους αντιπάλους της στο μεγαλύτερο κινηματογραφικό φεστιβάλ της υφηλίου. Θρίαμβος ποίησης, ουμανισμού, τέχνης και Ελλάδας.¹*

I.1.4.4. Να διαβαθμίσετε τις ακόλουθες ειδήσεις ως προς την ένταση της αποδοκμασίας του γεγονότος στο οποίο αναφέρονται. Να αρχίσετε από εκείνη με την ελάχιστη έντονη αποδοκμασία χρησιμοποιώντας την αρίθμηση από 1 έως 4 στα αντίστοιχα πλαίσια.

- α) *Η επισημότητα της τελετής πριν από τον τελικό κυπέλλου δεν κατόρθωσε να καλύψει τις μεγάλες φθορές του σταδίου Καραϊσκάκη, τις οποίες διαπίστωσαν οι χιλιάδες θεατές που έσπευσαν να παρακολουθήσουν τον αγώνα.*

¹ Το απόσπασμα δ) προέρχεται από άρθρο του Δ. Δανίκα στον ημερήσιο τύπο. (Τα υπόλοιπα κείμενα είναι «κατασκευασμένα» για τις ανάγκες της άσκησης).

- β) Η εικόνα που παρουσίασε το στάδιο Καραϊσκάκη κατά τον τελικό κυπέλλου δεν θα λέγαμε ότι τιμά τους υπεύθυνους ενός γηπέδου με τόσο μεγάλη ιστορία
- γ) Ευτυχώς που δεν θρηνήσαμε θύματα στον χθεσινοβραδινό τελικό κυπέλλου εξαιτίας της επικινδυνότητας του σταδίου Καραϊσκάκη την οποία ξεχάσαμε για λίγο, με τη θεαματική τελετή πριν από την έναρξη του αγώνα.
- δ) Μάταια τα πρωτεχνήματα και οι μπάντες προσπαθούσαν να κρύψουν τις μισογκρεμισμένες εξέδρες, τα τρύπια τσιμέντα και τα σκουριασμένα κάγκελα του Καραϊσκάκη λίγο πριν από τον χθεσινοβραδινό τελικό του κυπέλλου. Η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το δεύτερο, μετά το Ολυμπιακό στάδιο, ποδοσφαιρικό γήπεδο της χώρας είναι απαράδεκτη. Σαπίλα και σκουπιδαριό.

I.1.4.5. Να ξαναγράψετε καθέναν από τους ακόλουθους τίτλους ειδήσεων, επιλέγοντας κάθε φορά το κατάλληλο σημείο στίξης στην κατάλληλη θέση, ώστε ο σχολιασμένος πλέον τίτλος να εκφράζει α) θαυμασμό, β) αμφισβήτηση, γ) ειρωνεία, δ) απορία και ε) δισταγμό.

Παράδειγμα

Δεδομένος τίτλος: *Η Τουρκία εφοδίαζε με υλικά το οπλοστάσιο του Χίτλερ*

Παραλλαγή που εκφράζει

- θαυμασμό: *Η Τουρκία εφοδίαζε με υλικά το οπλοστάσιο του Χίτλερ!*
- αμφισβήτηση: *Η Τουρκία εφοδίαζε (;) με υλικά το οπλοστάσιο του Χίτλερ*
- ειρωνεία: *Η Τουρκία εφοδίαζε με ... «υλικά» το οπλοστάσιο του Χίτλερ*
- απορία: *Η Τουρκία εφοδίαζε με υλικά το οπλοστάσιο του Χίτλερ;*
- δισταγμό: *Η Τουρκία εφοδίαζε με υλικά το ... οπλοστάσιο του Χίτλερ*

α) *Η τεχνολογία πάντα στο πλευρό του ανθρώπου.*

β) *Θύμα της ευπιστίας της η παθούσα.*

γ) *Νέα μέτρα για την καταπολέμηση του νέφους εξήγγειλε η κυβέρνηση.*

I.1.4.6. Οι τίτλοι που ακολουθούν θα μπορούσαν να διαβαστούν σε διάφορα εξωγλωσσικά περιβάλλοντα, όπως είναι το είδος της εφημερίδας. Να δώσετε μία πιθανή ερμηνεία κάθε τίτλου ανάλογα με το δεδομένο εξωγλωσσικό του περιβάλλον.

Παράδειγμα

Τίτλος: *Ο πυρετός ανεβαίνει*

ΕΞΩΓΛΩΣΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΠΙΘΑΝΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ
α) Οικονομικό ένθετο β) Αθλητική εφημερίδα γ) Καλλιτεχνική στήλη	α') Άνοδος στο χρηματιστήριο β') Προετοιμασία για τον τελικό κυπέλλου γ') Πώληση εισιτηρίων για συναυλία ροκ

A) Τίτλος: *Σωτήρια επέμβαση*

Εξωγλωσσικά περιβάλλοντα:

α) αθλητική εφημερίδα, β) ιατρική επιθεώρηση, γ) οικολογικό περιοδικό.

B) Τίτλος: *Νέο αστέρι ανατέλλει*

Εξωγλωσσικά περιβάλλοντα:

α) Επιθεώρηση Φυσικών, β) καλλιτεχνικό περιοδικό, γ) πολιτική εφημερίδα

Γ) Τίτλος: *Άνοιξε ο δρόμος*

Εξωγλωσσικά περιβάλλοντα:

α) Δελτίο της Ομοσπονδίας των Εκπαιδευτικών, β) τοπική εφημερίδα μιας κωμόπολης, γ) αθλητικό ένθετο.

Δ) Τίτλος: *Συμφωνία κυρίων*

Εξωγλωσσικά περιβάλλοντα:

α) Ναυτιλιακή Επιθεώρηση, β) πολιτική εφημερίδα, γ) αθλητική εφημερίδα.

I.1.5. Ερωτήσεις συνδυασμού αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

I.1.5.1. Αφού διαβάσετε τα κείμενα² που ακολουθούν, να απαντήσετε στις ερωτήσεις.

- A)** Όταν η κυνηγημένη Λητώ γέννησε στη Δήλο τον Απόλλωνα έφερε στον κόσμο τη μουσική του φωτός. Η μουσική είναι αρχιτεκτονική στο χρόνο κι όμως αυτή η άορατη αρμονία στο Αιγαίο πέτρωσε και μέσα σ' έναν εκτυφλωτικό καταγισμό φωτός έγινε ο αένας χορός των Κυκλάδων.
- B)** Η καταγίδα της ... ερήμου έκανε και πάλι την εμφάνισή της στην ατμόσφαιρα της Ελλάδας. Όπως κάθε χρόνο τέτοια εποχή, τόνοι κόκκινης σκόνης μεταφέρθηκαν από τη Σαχάρα λασπώνοντας δρόμους, αυτοκίνητα, ρούχα, μπαλκόνια και καλλιέργειες σε όλη τη χώρα.
- Γ)** Ξεπεράστηκαν όλα τα εμπόδια για την κατασκευή του Μετρό της Θεσσαλονίκης και η σχετική σύμβαση με την κοινοπραξία που θα αναλάβει το έργο αναμένεται να υπογραφεί μέσα στους προσεχείς δύο μήνες, ώστε να κατατεθεί στη Βουλή για κύρωση και αμέσως μετά να αρχίσουν τα έργα.
- Δ)** Πήγαμε ακόμη μια φορά στην Ακρόπολη. Σήμερα το βράδυ. Τ' ολοστρόγγυλο φεγγάρι έριχνε ένα φως νερωμένο, εύκολο. Ο βράχος ταξίδευε ανάερος και περπατούσαμε στο κατάστρωμα της μεγάλης γαλέρας μ' όλα τα πανιά ανοιγμένα.
- Ε)** Από τους πεζογράφους της γενιάς του 30 αρκετοί δοκίμασαν τις δυνάμεις τους και στο θέατρο. Εκείνοι όμως που ιδιαίτερα και με συνέπεια έγραψαν έργα θεατρικά και ασχολήθηκαν γενικότερα με το θέατρο είναι κυρίως ο Θεοτοκάς και ο Τερζάκης· ότι είναι και εκείνοι που ασχολήθηκαν πιο πολύ και με το δοκίμιο και την κριτική, δεν είναι βέβαια τυχαίο.

i) Ποιο ή ποια από αυτά τα κείμενα

² Το κείμενο **A** είναι του Κ. Γεωργουσόπουλου και προέρχεται από τον οδηγό του Ε.Ο.Τ. με τίτλο «Ελλάς», Αθήνα 1992, σ. 7. Τα κείμενα **B** και **Γ** προέρχονται από τον ημερήσιο τύπο. Το απόσπασμα **Δ** είναι του Γ. Σεφέρη, από τις *Έξι νύχτες στην Ακρόπολη*, Ερμής, Αθήνα 1978, σ. 166 και το απόσπασμα **Ε** του Λ. Πολίτη, από την *Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1985, σ. 326.

- α) έχουν μονιμότερο ενδιαφέρον;.....
- β) αναφέρονται στην επικαιρότητα;
- γ) απευθύνονται στο ευρύ κοινό;.....
- δ) απευθύνονται σε κοινό με ειδικά ενδιαφέροντα;.....
- ε) είναι γραμμένα για να διαβαστούν σε λίγο χρόνο
και με μικρή προσπάθεια;
- στ) έχουν συνταχθεί με λόγο που μας είναι ιδιαίτερα οικείος;.....
- ζ) είναι πυκνά σε πληροφορίες και ιδιαίτερα σαφή;.....
- η) αποτελούν ειδήσεις;

ii) Βάσει των απαντήσεων που δώσατε, να συνθέσετε μια παράγραφο περιγράφοντας τα χαρακτηριστικά της είδησης.

I.1.5.2. Οι ακόλουθες φράσεις, προτάσεις και περίοδοι διατυπώνουν θέματα γεγονότων. Ποια από αυτά τα γεγονότα αφορούν το αναγνωστικό κοινό των πολιτικών εφημερίδων και, συνεπώς, θα μπορούσαν να αποτελέσουν ειδήσεις; Να τα επισημάνετε σημειώνοντας X στο αντίστοιχο πλαίσιο. Να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας.

- α) Αυξήθηκαν οι απουσίες των μαθητών στη Β΄ τάξης του 20ου
Λυκείου Πατρών.
- β) Σούζα σηκώθηκε ένα τριαξονικό φορτηγό σε δρόμο
της Θεσσαλονίκης, όταν προσέκρουσε σε κάδο με μπάζα.
- γ) Η μητέρα του διευθυντή συντάξεως μιας εβδομαδιαίας
εφημερίδας έφτιαξε αμυγδαλωτά.
- δ) Η έναρξη μιας σχολικής χρονιάς.
- ε) Δάσκαλος υπέστη χθες καρδιακή προσβολή στο σπίτι του,
που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης.
- στ) Ο δεκάχρονος Αλέξανδρος έκανε «σούζα» με το ποδήλατό του
σ' ένα πάρκο της Αθήνας, για να δοκιμάσει τις ικανότητές του.
- ζ) Γερμανός έπαθε καρδιακή προσβολή σε αεροπλάνο με
επιβάτες καρδιολόγους που επέστρεφαν από διεθνές συνέδριο
καρδιολογίας.

- η) Ένας Ούγγρος ζαχαροπλάστης έφτιαξε το μεγαλύτερο γλυκό του κόσμου.
- θ) Αυξήθηκαν οι απουσίες των βουλευτών από τις ψηφοφορίες στη Βουλή.
- ι) Η πρώτη ημέρα του Νικολάκη στο σχολείο
- Δικαιολόγηση
-

I.1.5.3. Να διαβαθμίσετε τις ακόλουθες ειδήσεις σύμφωνα με το βαθμό επιδοκimasίας του γεγονότος στο οποίο αναφέρονται. Να αρχίσετε από το λιγότερο επιδοκimasτικό κείμενο χρησιμοποιώντας την αρίθμηση από 1 έως 5. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας βάσει της διατύπωσης και της στίξης των κειμένων².

- α) *Η επιστήμη νίκησε επιτέλους τον καρκίνο! Το νέο φάρμακο που χορηγήθηκε σε πειραματόζωα αποδείχθηκε θαυματουργό.*
Δικαιολόγηση
-
- β) *Ενδιαφέροντα τα αποτελέσματα του νέου φαρμάκου κατά του καρκίνου που σημειώθηκαν από τη χορήγησή του σε ποντίκια.*
Δικαιολόγηση
-
- γ) *Επιτυχημένα πειράματα σε ποντίκια απέδειξαν ότι το νέο φάρμακο μπορεί να ανακόψει την ανάπτυξη των νεοπλασματικών κυττάρων και να οδηγήσει στην αυτοκαταστροφή τους.*
Δικαιολόγηση
-
- δ) *Νέο όπλο για την καταπολέμηση του καρκίνου εφαρμόστηκε με επιτυχία σε ποντίκια και σύντομα πρόκειται να χορηγηθεί σε ανθρώπους.*
Δικαιολόγηση
-

² Η σωστή σειρά είναι: β, ε, γ, δ, α.

- ε) Πολλά υποσχόμενο είναι το νέο φάρμακο για την καταπολέμηση του καρκίνου που δοκιμάστηκε σε ποντίκια και σύντομα πρόκειται να αρχίσει να χορηγείται σε ανθρώπους.

Δικαιολόγηση

.....